

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

**Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs**

Datum

14 maart 2024

Referentie

44604989

Bijlagen

1. Antwoord op schriftelijke
vragen van lid de Kort over
'stille reserve' in het onderwijs

nota

Beantwoording Kamervragen over Stille reserve
voldoende om personeelstekort onderwijs op te lossen

Aanleiding

Het lid De Kort (VVD) heeft naar aanleiding van het artikel van het ESB getiteld 'Stille reserve voldoende om personeelstekort onderwijs op te lossen' Kamervragen gesteld over de stille reserve kan bijdragen aan het terugdringen van het lerarentekort. Het artikel vindt u onderaan deze nota als bijlage.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de beantwoording van deze vragen.

Kernpunten

- Het artikel gaat over de omvang en her-activering van de 'stille reserve' ten behoeve van het terugdringen van het tekort in het onderwijs.
- Het artikel spreekt van een stille reserve van ruim 62.000 personen.
- De schrijvers van het artikel concluderen dat, als 22 procent van deze stille reserve zou besluiten om (weer) voltijds aan de slag te gaan in het onderwijs, het tekort in het funderend onderwijs is opgelost.
- Er wordt gevraagd naar uw visie op de uitkomst van dit artikel met het verzoek tot beantwoording van de vragen.
- In de beantwoording benadrukt u het belang van de aantrekkelijkheid van het vak leraar en geeft u aan dat OCW al een aantal maatregelen heeft aangekondigd en doorgevoerd om tekorten terug te dringen.
- In 2017 heeft OCW de 'stille reserve' onderzocht. Daaruit bleek dat minimaal 82 duizend personen in het funderend onderwijs behoren tot de stille reserve.
- Er is ook onderzocht welke redenen leraren geven om het onderwijs te verlaten. De drie voornaamste redenen zijn: (te) hoge werkdruk, onvrede over de eigen professionele rol als leraar en (beperkte) groeimogelijkheden en (negatieve) ervaringen van de betreffende leraar met de schoolleiding. De meeste van de geïnterviewde ex-leraren sluiten een terugkeer naar het onderwijs niet uit.
- Als voornaamste motivaties om terug te keren naar het onderwijs, noemen de ex-leraren: een verlaging van de werkdruk, de mogelijkheid voor een hybride aanstelling en een beter salaris.
- OCW heeft contact met enkele onderzoekers van het Research Centre for Education and the Labour Market (ROA), verantwoordelijk voor het artikel in het ESB. Naar verwachting volgt in april de publicatie van een uitgebreid onderzoek van het ROA naar o.a. de stille reserve. Het artikel in het ESB moet in dit geval dus worden beschouwd als een klein deel van een groter nader te publiceren onderzoek.

Bijlage: schriftelijke kopie artikel ESB

Datum

'Stille reserve voldoende om personeelstekort onderwijs op te lossen'

Auteurs: Melline Somers, Wim Groot en Frits van Merode

Datum van publicatie: 28 februari 2024

Het onderwijs kampt met aanzienlijke personeelstekorten, maar tegelijkertijd kent de sector een aanzienlijke stille reserve. Het tekort kan volledig worden opgelost als circa een vijfde van de stille reserve weer voltijds in het onderwijs aan de slag gaat.

Volgens de laatste meting van Centerdata van eind 2023 is er in het primair onderwijs (PO) momenteel landelijk een lerarentekort van 9.800 voltijdbanen (het totaal van openstaande vacatures en verborgen tekorten), 9,7 procent van het totale aantal banen (inclusief openstaande vacatures). In het voortgezet onderwijs (VO) wordt het lerarentekort geschat op 3.800 voltijdbanen (5,8 procent).

Tegelijkertijd is het aantal mensen met een onderwijsbevoegdheid dat niet werkzaam is in het onderwijs aanzienlijk. Volgens registerdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek hebben 109.530 personen tussen 2000-2021 een lesbevoegdheid behaald voor het PO en respectievelijk 73.900 en 32.545 voor het VO en het speciaal onderwijs (SO). Voor eerdere jaren beschikt het CBS niet over registratiecijfers van onderwijsdiploma's.

Van de gediplomeerden met een PO-bevoegdheid is eind 2021 19,8 procent buiten de onderwijssector werkzaam, in loondienst of als zelfstandige. In het VO en SO is dit respectievelijk 22,7 en 9,8 procent. Een deel van de individuen met een onderwijsbevoegdheid is niet werkzaam: 7,4 procent in het PO, 10,2 procent in het VO en 7,2 procent in het SO. Deze groep ontvangt een werkloosheids-, bijstands-, ziekte-, of een andere sociale uitkering. Een klein percentage van de personen met een onderwijsbevoegdheid die niet werkzaam zijn in de onderwijssector volgt een opleiding.

De omvang van de stille reserve bedraagt ruim 62.000 personen indien we alle personen met een lesbevoegdheid die werkzaam zijn in een andere sector, niet werkzaam zijn of een opleiding volgen als onderbenut arbeidspotentieel meenemen. Indien 22 procent van deze stille reserve zou besluiten om (weer) voltijds aan de slag te gaan in het onderwijs, zou het tekort volledig zijn opgelost.